

schakelNIEUWS

56

NIEUWSBRIEF – WELZIJNSSCHAKELS VZW – JAARGANG 13 – NR 56 – VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS – P209822 – DECEMBER 2014 JANUARI FEBRUARI 2015

De Berk

*Witte berk
onder mijn venster
toegedekt met sneeuw
zoals zilver*

*Op pluizige takken
bekleed met kant van sneeuw
verschijnen ijspegels
als witte franjes*

*Er staat een berk
in de slaperige stilte
en sneeuwvlokjes glinsteren
in een gouden vuur*

*en ondertussen, lui
rondwandelen
bestrooit het morgenrood
de takken met nieuw zilver*

Een gedicht van de Russische dichter Sergey Esenin vertaald door Tania uit de Schakel Kontich. Zoals het morgenrood de takken bestrooit met nieuw zilver, zo willen we het nieuwe jaar bestrooien met de vele talenten die in onze groepen aanwezig zijn. Welzijnsschakels wenst je een jaar waarin ieders talent gezien wordt.

Verborgen tochten naar Welzijnsschakels

Heel wat mensen ondernemen ze, de **tochten** naar veiligheid, vrijheid, geluk of hoop. Denk nu niet te snel aan snoepreisjes en vergeet leuke ontdekkingstochten, maar stel je tochten voor met een moeilijk afscheid, met onvoorstelbare hindernissen en valkuilen onderweg. Grenzeloos en ongekend. Tochten die verborgen zijn, want mensen duiken weg en verstoppen zich. Uit angst. **Migratie** is de zoektocht van vele mensen naar een plek om te landen, naar opnieuw een thuis. Dikwijls gevangen tussen herinneringen en dromen, tussen heimwee en hoop.

'We wonen in een vrije gevangenis. Zonder identiteitskaart zijn we gevangen, alhoewel we vrij zijn. Wij zijn hier niemand. Volgens de overheid zijn we hier niet.' (uit Welzijnsschakel Nevele)

Maar af en toe komen deze tochten in beeld en worden mensen gezien. Dan verschijnt er een lichtpunt en vinden mensen een toevlucht. Ze vinden een houvast, een open hart of een schouderklopje. Dan worden ze familie en delen ze wereldverhalen.

De wereld in Welzijnsschakels

Ben jij één van de vele vrijwilligers die migranten met een warm hart ontvangt? Luister jij ook naar de vele verhalen? Of misschien vond jij zelf in België een nieuwe thuis en geef je nu kracht aan anderen?

Waarschijnlijk wel. In heel wat Welzijnsschakels ontmoeten vrijwilligers en mensen met een migratiegeschiedenis elkaar. Samen staan jullie niet stil, jullie **roeien tegen de stroom in**, strijdvaardig. Samen **dromen** jullie over rechtvaardigheid, over kansen geven. De zoektocht zet zich verder, doorheen het kluwen van opgelegde regels en vergeten rechten, vol twijfels en vragen. Maar deze keer samen met tochtgenoten. Als ervaren gidsen maken jullie tochten zichtbaar. Jullie zijn de praktijk. Met dit Schakelnieuws zetten we die praktijk in de kijker.

*'Je hebt hier geen familie dus in de Welzijnsschakel kan je terecht. Later, ook al hebben we papieren, kunnen we ook nog bij elkaar terecht. We voelen dat er mensen achter ons staan. **Verbondenheid geeft kracht.**'* (uit ASKOVI, de Welzijnsschakel van Izegem)

Spring je mee op de kar?

Tijdens de zomermaanden vulden meer dan 80 Welzijnsschakelgroepen de vragenlijst over mensen met een migratiegeschiedenis in. Daar valt heel wat uit te leren. Zo bereikt 76% van de Welzijnsschakelgroepen mensen met een migratiegeschiedenis. Vaak zijn dit nieuwkomers, met of zonder wettig verblijf. Ben jij ook benieuwd naar de resultaten? In dit Schakelnieuws lichten we een tipje van de sluier op.

Een mix van noodhulp en ontmoeting

Het recept van de welzijnsschakel van Boom

Jong en oud, grote en kleine gezinnen, alleenstaanden met of zonder kinderen, Belgen, mensen uit Kosovo, Albanië, Macedonië, Marokko... Met meer dan 70 gezinnen bereikt de Welzijnsschakel een bont gezelschap.

De welzijnsschakel combineert noodhulp en ontmoeting als geen ander. De voedselbedeling die voor meer dan de helft van de gezinnen georganiseerd wordt, is tegelijk een belangrijk ontmoetingsmoment. De mooi versierde tafels, het speelgoed her en der op de grond en de geur van verse koffie zorgen ervoor dat ook mensen die geen voedselpakket ontvangen, langskomen voor een babbel.

Elk jaar organiseert de Welzijnsschakel drie activiteiten voor alle gezinnen: een zomerse familie-uitstap, een Sintfeest en een kerstfeest.

Daarnaast bouwt de Welzijnsschakel goede relaties op met de gemeentelijke diensten en middenveldorganisaties. Zo creëren de vrijwilligers kansen om mensen door te verwijzen naar andere vrijetijdsinitiatieven. Vooral initiatieven voor en met kinderen kunnen op heel wat bijval van de gezinnen rekenen. De sportkampen van de gemeentelijke jeugddienst worden jaar na jaar populairder. Kinderen kunnen er via de welzijnsschakel voor een kleine prijs aan deelnemen.

Activiteiten louter voor volwassenen liggen iets minder goed in de markt. Dat

komt vaak door praktische obstakels zoals het tijdstip, en gebrek aan kinderopvang. Voor heel concrete, direct bruikbare cursussen staan volwassenen wel open. Zo hebben de fietslessen die het OCMW organiseert zeer veel succes.

Het geheime ingrediënt van de welzijnsschakel?

Uit de bevraging bleek dat het voor heel wat welzijnsschakels moeilijk is om mensen met een migratiegeschiedenis te betrekken bij activiteiten. Noodhulp is geëerd, maar de drempel voor ontmoeting en activiteiten is dikwijls nog hoog. Door in te zetten op kinderen en gezinsactiviteiten slaagt de Welzijnsschakel van Boom erin de drempel laag te houden. Ook activiteiten die voor volwassenen direct bruikbaar zijn, hebben succes.

Een vleugje Welzijnsschakels in de Leuvense huizen

Op huisbezoek met de vrijwilligers van de Welzijnsschakel van Leuven

Ik word hartelijk ontvangen bij Mimi. Samen met Harry trekt ze de Welzijnsschakel van Leuven. Na een wat moeizame start en een zoektocht naar nieuwe vrijwilligers staat er nu een stevige ploeg in Leuven. Negen nieuwe vrijwilligers kwamen er het afgelopen jaar bij. Al deze vrijwilligers doen huisbezoeken. Op dit moment komen ze over de vloer bij 16 gezinnen waarvan 11 gezinnen met een migratiegeschiedenis. Het zijn allemaal gezinnen met wettige verblijfsdocumenten, meestal jonge gezinnen en dikwijls alleenstaande vrouwen met kinderen.

30% van de Welzijnsschakelgroepen bereikt mensen met een migratiegeschiedenis via huisbezoeken. Ook de Welzijnsschakel van Leuven toont aan dat huisbezoeken ondersteuning, vertrouwen, en wederzijdse hulp bieden, en dat ze beantwoorden aan een nood.

CAW Leuven wil hulp bieden aan gezinnen. Meer bepaald gezinnen die wat extra ondersteuning kunnen gebruiken.

Het CAW geeft een korte omschrijving van de gezinnen, en de Welzijnsschakel zoekt een vrijwilliger met het juiste profiel.

Hoe de huisbezoeken verlopen, hangt heel sterk af van de noden van het gezin en de mogelijkheden van de vrijwilliger. Nadat de vrijwilliger door de begeleider van het CAW geïntroduceerd wordt in het gezin, zoeken beiden samen naar een invulling en een frequentie voor de bezoeken. Zo geeft Harry Nederlandse les aan de moeder van het gezin. Hij komt dan ook minstens drie uur per week over de vloer. Andere vrijwilligers beperken het tot eens in de veertien dagen of enkel op vraag van het gezin. Sommige vrijwilligers gaan mee naar het ziekenhuis, het OCMW of gewoon naar de winkel.

Eenzaamheid en gebrek aan een sociaal netwerk zijn zeer groot bij de gezinnen die worden bezocht. Daarom zijn vertrouwen, tijd, luisterbereidheid en wederzijdse hulp belangrijk bij een huisbezoek. Wederzijdse hulp betekent dat de huisbezoeker ook zijn/haar grote en kleine problemen deelt, bijvoorbeeld dat je kleinkind een moeilijke eter is wat

nogal eens voor problemen zorgt aan tafel. Vanuit deze herkenbare situaties groeit vertrouwen, groeit gelijkheid en een evenwichtige relatie. En toch is het belangrijk om tegelijkertijd afstand te bewaren, te weten dat het van vandaag op morgen voorbij kan zijn. De huisbezoeker is maar welkom zolang de gezinnen dat zelf willen. Soms kan het heel abrupt eindigen met een verhuizing of door veranderende omstandigheden in het gezin.

Hier laat ik je los

Ontmoeten is het sleutelwoord binnen Welzijnsschakels. Het is zoveel meer dan een hulpverleningsrelatie. In Welzijnsschakels worden banden gesmeed tussen mensen met en mensen zonder migratiegeschiedenis. Er is wederzijds vertrouwen, er ontstaan vriendschappen. Het is dan ook dikwijls zeer moeilijk en emotioneel zwaar wanneer de relatie verbroken wordt, zeker wanneer het om een uitwijzing gaat. Loslaten is niet makkelijk. Welzijnsschakels wil hier in de toekomst dan ook speciaal aandacht aan besteden bij contactmomenten, uitwisselingen...

Taal opent deuren

Nederlands oefenen in Integraal Brugge en de Welzijnsschakel van Kruibeke.

'Mijn burens komen uit verschillende landen en niemand spreekt goed Nederlands. Het is moeilijk om te praten met elkaar.' (wzs Nevele)

Uit de bevraging blijkt dat 13% van de Welzijnsschakelgroepen mensen met een migratiegeschiedenis bereiken via activiteiten die gericht zijn op het oefenen van de Nederlandse taal. Het samenkomen in groep en het vergroten van hun sociaal netwerk zijn belangrijke neveneffecten.

Wij namen een kijkje bij Welzijnsschakel Integraal in Brugge en de Welzijnsschakel van Kruibeke.

Welzijnsschakel Integraal heeft haar lokalen in een rustige straat in het pittoreske centrum van Brugge. Om vier uur wordt de huiselijke sfeer in de Welzijnsschakel ruw

verstoord. Uitgelaten en grappend stormen tientallen kinderen de Welzijnsschakel binnen. Klaar om samen met de vrijwilligers aan hun huiswerk te beginnen.

Eerder die dag verwelkomde Integraal al volwassenen voor de Nederlandse les. Nieuwkomers die niet (meer) terecht kunnen in het reguliere onderwijs, omdat ze bijvoorbeeld geen wettige verblijfsdocumenten hebben, vinden hun weg naar Integraal. Om je een idee te geven, 251 studenten uit 61 landen kregen in 2013 in de Welzijnsschakel les van 18 leerkrachten. Van beroepen tot seizoenen, van getallen tot werkwoorden, van politiek tot kruiswoordraadsels, alles komt aan bod. Je waant je als het ware in een school, maar dan één met de unieke welzijnsschakelstempel.

Nederlandse taal oefenen, gebeurt in praatgroepen. Abbas, uit Iran, helpt met de voorbereiding van een praatgroep rond

informatie vragen in een treinstation. Tijdens de praatgroep oefenen de deelnemers gesprekjes en al snel breidt het gesprek zich uit tot de geneugten en verzuchtingen van het treinverkeer in België.

Van een grote stad als Brugge trekken we naar het bescheiden Kruibeke. Je vindt de Welzijnsschakel pal in het centrum. Op het plein staat het dorps huis waar de vrijwilligers alles klaarzetten om de mensen te ontvangen. Een groepje van acht mensen gaat aan de slag met als thema de dieren op de boerderij.

Tijdens het koffiemoment vertellen de vrijwilligers dat ze niet altijd binnen blijven zitten. Een wandeling door Antwerpen, een uitstap naar zee, het zijn uitgelezen momenten om Nederlands te oefenen. Het thema van deze sessie is de boerderij. En wat staat er binnenkort op het programma? Een bezoek aan de boerderij!

De stuwende kracht van groepen

Waar mensen in groep samenkomen, gebeurt er iets. Van stilletjes afwachten en een kleine ontmoeting tot banden smeden en bondgenootschappen sluiten. In de contouren van een veilige plek vertellen mensen verhalen. Je deelt iets en je luistert. Verhalen ontroeren en troosten. Gesprekken vormen ideeën en geven kracht. Zeker in welzijnsschakelgroepen.

Wat als mensen van Servië tot Afghanistan samenkomen in één groep? Wat als mensen uit Iran, Angola en Nepal ervaringen uitwisselen over hoe zij het leven hier in België beleven? Wat als mensen met Albanese of Kameroense wortels burgemeester werden in een Vlaamse gemeente?

Politieke slagkracht in ASKOVI

Een avond in januari bij een vrijwilliger thuis. Na amper twee uur is de keuken gevuld met verhalen. Verhalen doordrongen

van boosheid (over niet mogen werken), angst (over de beslissing of ze in België mogen blijven), teleurstelling (over de opleiding die ze niet meer mogen volgen) en blijdschap (over de steun die ze van elkaar krijgen).

'België is een land dat staat voor mensenrechten. Maar soms denk ik dat de regering ons beetje bij beetje, stuk voor stuk dood wil. Eerst in ons hoofd door de stress en dan in ons hart. Wat denken we over de toekomst van onze kinderen? Wij zijn gevangen, we hebben niet het recht om iets te zeggen. Ze zeggen dat ze hier in Brussel de mensenrechten verdedigen. Ze liegen.' (de Welzijnsschakel van Izegem, ASKOVI)

Een groep als ASKOVI vindt kracht bij elkaar en dat uit zich in iets positiefs. Van wilde ideeën ('misschien moeten we opkomen met de partij van ASKOVI') tot concrete acties. Na de verkiezingen praatte ze over verschillende thema's met West-Vlaamse politici.

Schakelstemmen in Kontich

Wat als ik burgemeester van Kontich was?

'Ik heb geen idee. Maar ik heb veel nagedacht. Ik weet niet wat de taken van een burgemeester zijn. Waarover kan een gemeente zelf beslissen? Elke maand lees ik het krantje van Kontich. Op de laatste

pagina feliciteert de gemeenteraad altijd de jubilarissen. Misschien kan de gemeente ook nieuwkomers eens feliciteren? Je ziet niets over nieuwkomers in het krantje.' (Welzijnsschakel Kontich)

De Schakel Kontich probeert zich als groep in te leven in de rol van een burgemeester. Doorheen een creatief proces, met vallen en opstaan, kleuren zij de gemeente beetje bij beetje in. Samen werken ze naar een tentoonstelling waarin ze op een positieve manier als groep naar buiten komen in hun gemeente.

Zo gaan groepen met een stuwende kracht op zoek. Vanuit hun eerste, voorzichtige bekommernissen werken ze toe naar iets tastbaars, een dialoog, een tentoonstelling. Zo laten groepen en mensen met een migratiegeschiedenis zich zien, zo laten ze hun stem horen.

Samenwerking in Jakoeboe

Welzijnsschakel Jakoeboe werkt heel specifiek met vluchtelingen en dan nog speciaal met mensen die uit de boot vallen. Asielzoekers die helemaal in de knoei dreigen te geraken, mensen zonder wettig verblijf. Soms transitmigranten die proberen illegaal naar Engeland te gaan en die hier letterlijk, hopeloos, stranden.

“En wat doen we dan? Eerst en vooral luisteren, luisteren... en praten met vluchtelingen. Voor zover we dat kunnen, proberen we concrete noden op te lossen, we zorgen voor begeleiding. Voor wie vastgelopen is, proberen we een nieuwe weg te zoeken. Ze zijn meestal jong. Ze hebben maar één leven. Ze hebben het recht en de plicht iets goeds met dat leven te doen, een positieve rol te spelen in de samenleving. De weg die ze moeten gaan kan heel verschillend zijn: een legaal onderkomen vinden, terugkeren naar hun land van herkomst, naar een ander land gaan... Soms beslissen ze om in de illegaliteit te blijven, hoe erg dat ook is.”

Er is een voedselbedeling. Vrijwilligers uit de doelgroep zelf, vluchtelingen, bedienen elke week tot meer dan vijftig, soms grote families. Andere vrijwilligers helpen het voedsel lossen. Iedereen die voedsel krijgt, wordt begeleid door het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk. De cliënten van de voedselbedeling, en ook anderen, kunnen elke woensdagnamiddag terecht bij ons project Mabanji (mabanji betekent rijkdom, niet enkel materiële rijkdom, ook diversiteit kan rijkdom zijn). Ze kunnen er werken met laptops: mailen, via skype met hun familie praten, info voor dossiers zoeken, een job zoeken. Ze kunnen er ook gewoon wat komen praten, thee of koffie drinken. We geven ze informatie, signaleren vacatures, vormingsmomenten, feesten bij allochtone verenigingen. Zo proberen we een soort traject te vormen: CAW – Voedselbedeling – Mabanji. Jakoeboe vindt het belangrijk om niet alleen in de wereld te staan. Ze werken dan ook actief mee aan de campagnes van Welzijnszorg, Orbit/Amos. Ze maken publiciteit voor en nemen deel aan de jaarlijkse Profundo-wandelingen in Oostende langs verschillende levensbeschouwelijke bidplaatsen: kerken, tempels, synagoges, moskeeën...

Heel wat mensen met een migratiegeschiedenis zetten zich in groepen. Ook in VLOS, Vluchtelingen Opvang Sint-Niklaas, worden de handen samen uit de mouwen gestoken.

Verder werken rond dit thema

- Je bent welkom op de (provinciale) contactavonden van Welzijnsschakels
 - Voor Antwerpen in Oostmalle op 29 januari 2015
 - Voor West Vlaanderen in Roeselare op 5 februari 2015
 - Voor Oost Vlaanderen in Gent op 12 februari 2015
 - Voor Limburg in Hasselt op 16 februari 2015
 - Voor de Rupelstreek, Mechelen en Vlaams Brabant in Mechelen op 24 februari 2015
- Netwerk tegen Armoede nodigt uit: Inspiratiedag participatie van mensen in armoede met een migratieachtergrond: Vrijdag 23 januari 2015, Vlaams Parlement, Leuvenseweg 86, 1000 Brussel.
- Vorming Vluchtelingenwerk en Orbit vzw:
<http://www.vluchtelingenwerk.be> en www.orbitvzw.be

TEKSTEN

Hanne Geukens, Marja Hermans met dank aan Tania, Cecile en Frie (De Schakel Kontich), Lieve (Welzijnsschakel Boom), Wilfried (Welzijnsschakel Jakoeboe), Mimi en Harry (Welzijnsschakel Leuven), Noëlla en Jef (Integraal Brugge), Rita (ASKOVI), de vrijwilligers van de Welzijnsschakel van Kruibeke en mensen uit Welzijnsschakel Nevele.

VORMGEVING

Gevaert Graphics

DRUKWERK

Gevaert Printing

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Diederik Janssens, Huidevettersstraat 165, 1000 Brussel

WELZIJNSSCHAKELS VZW

Huidevettersstraat 165
T 02 502 55 75
F 02 502 58 09
info@welzijnsschakels.be
www.welzijnsschakels.be

Foto's

Archief Welzijnsschakels en Archief Welzijnszorg

welzijnsschakels

ELKE SCHAKEL TELT